

'Ede Staal spreekt aan door eenvoud'

Van een onzer verslaggevers

DELFIJL — „Het is net alsof we in de Sinterklaas-tijd zitten”, zegt de heer J.W.H. Hekman van de gelijknamige muziekhandel in Winschoten. Hij spreekt dan over de verkoopcijfers van de nieuwe elpee van Ede Staal „As vaaiet woorden”. En hij voegt eraan toe: „Dit hebben we nog nooit meegemaakt. Er is geen plaat die hier aan kan tippen. De verkoop staat zelfs niet in verhouding tot platen van de Stones en Michael Jackson. De verkoop van deze plaat ligt twee tot drie keer hoger”.

Nog nooit eerder werden van een zanger in de streektaal zoveel platen verkocht. Van Ede Staals eerste elpee „Mien toentje” zijn inmiddels 20.000 exemplaren over de toonbank gegaan en gezien de aanhoudende vraag ligt een gouden plaat binnen handbereik. Van „As vaaiet woorden” zijn binnen veertien dagen negenduizend exemplaren naar de handel gegaan en kan ook de tweede persing de vraag niet bijhouden.

Hoe is dit opmerkelijke succes te verklaren? Is de aandacht voor streektaal en streekmuziek toegenomen, of spelen sentimenten een rol in de populariteit van de op 22 juli van dit jaar overleden zanger. Streektaalfunctionaris Siemon Reker: „Ede was natuurlijk enorm taalgevoelig. Hij had één ding, dat geen enkele andere zanger in de streektaal heeft. Hij beperkte zich niet tot een klein taalgebied. Zijn taalbereik ging van Lains tot Kibbelgoarn. Sommigen herkennen in zijn taal het veenkoloniaals, terwijl het in mijn ogen Hogelands is.”

Siemon Reker spreekt in dit verband van het „joa, man-effect”. „Hij had een neus voor teksten en uitdrukkingen, waarin mensen zich herkennen. Hij maakte bijvoorbeeld het introliedje voor de streektaalcursus. Dan heeft hij als tekst „Is puutoal met oa of ao”. Hij had natuurlijk ook gewoon „toal” kunnen gebruiken, maar hij kiest voor puutoal. Hij had een radar voor woorden met een zekere lading.”

De heer H.J.J. Wolbrink van muziekhandel Novacek met vestigingen in Hoogezand en Delfzijl verklaart het succes van Ede Staal ook vanuit de eenvoud die zijn liedjes uitstralen. „Hij speelt in op de sentimenten van de bevolking. Hij zegt de dingen die mensen voelen. Bovendien er is bijna geen Gronings op de plaat. Je hebt inderdaad een Lianne Abeln, maar dat is Stadjer Gronings en ook te cultureel. Waarmee ik niets ten nadele van Lianne Abeln wil zeggen en ook niet dat Ede Staal niet cultureel zou zijn.”

Klaas Staal, de producent van Mollebone Music die de plaat heeft uitgebracht, gelooft niet dat

● Ede Staal

het overlijden van Ede Staal een belangrijke rol speelt. „Wat op de plaat staat is verantwoordelijk voor dit succes. Het loopt ons trouwens wel over de schoenen. Hier hadden we nooit op gerekend”.

Ook Fieke Staal, de weduwe van de zanger, moet gissen naar de oorzaak van het succes. „Ik ben geen Groningse, maar ik denk dat Ede zingt wat Groningers denken, maar wat ze nooit zeggen. Ik begrijp er zelf ook niets van en ben gewoon verbijsterd dat het zòn vlucht neemt. Het emotionele zal in het begin wel een rol gespeeld hebben, maar er werd al anderhalf jaar gevraagd of er een tweede elpee zou uitkomen.”